

біоценозу водосховища, але надмірне накопчення біомаси у водоймах негативно відбивається на багатьох аспектах діяльності екосистеми водойм, зокрема посилюється евтрофікація, що веде до погіршення якості води. На підставі проведених досліджень ми рекомендуємо планувати проведення механічного очищення виділених ділянок і водовідвідних каналів.

Гаврило О.

ГРИБИ ПОРЯДКУ ERYSIPTHALES КРАСНОПІЛЬСЬКО-ТРОСТЯНЕЦЬКОГО ГЕОБОТАНІЧНОГО РАЙОНУ

252601, Україна, м. Київ, МСП-1, вул. Терещенківська, 2, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, відділ мікології

Протягом вегетаційного періоду 1998 р. нами проводилося мікологічне обстеження різноманітних рослинних угруповань Краснопільсько-Тростянецького геоботанічного району. Об'єктом досліджень були облигатно фітотрофні мікроміцети, в тому числі і борошнисторосяні гриби (Erysiphales, Ascomycota). За даними літератури, для території району наводилося 25 видів грибів цієї групи, але згадані відомості стосуються здебільш міст Сум й Охтирки, а також селища Кириківки Великописарівського району Сумської області. В результаті наших досліджень для території Краснопільсько-Тростянецького геоботанічного району зараз відомо 45 видів 9 родів порядку Erysipales. Переважають представники родів Erysiphe R. Hedw. ex DC. (14 видів), Golovinomyces (U. Braun) Heluta (10), Microsphaera Lev. (9) і Sphaerotheca Lev. (8 видів). Роди Sawadaia Miyabe, Podosphaera Kunze, Uncinula Lev., Blumeria Golovin ex Speer і Phyllactinia Lev. налічували лише по 1-2 види. Найпоширенішими в районі досліджень були Erysiphe convolvuli DC., E. heraclei Schleich. ex DC., E. polygoni DC., E. trifolii Grev., Golovinomyces cichoraceorum (DC.) Heluta, G. depressus (Wallr.) Heluta, G. sordidus (L. Junell) Heluta, Microsphaera alphioides Grif. fon & Maubl., Sawadaia bicornis (Wallr.) Miyabe, Sphaerotheca aphanis (Wallr.) U. Braun і S. fusca (Fr.) S. Blumer. До рідкісних для України належать Erysiphe thesii L. Junell на Thesium arvense Horvat., E. cruciferarum Opiz ex L. Junell на Cleome spinosa Jacq. (друга знахідка в Україні), E. lythri L. Junell на Lythrum salicaria L. і Golovinomyces ulmariae (Desm.) Heluta на Filipendula denudata (J. & C. Presl.) Fritsch. Erysiphe urticae (Wallr.) S. Blumes уперше в Україні зібрано на Urtica galeopsifolia Wierzb. ex Opiz і U. kioviensis Rogow. Борошнисторосяні гриби паразитували на 97 видах рослин, які належать до 36 родин. Найчастіше уражувалися представники родин Rosaceae, Asteraceae і Fabaceae. Що стосується розподілу грибів даного порядку за рослинними угрупованнями, то найбагатшим їх видовий склад є в культурних фітоценозах. Зазначимо, що з 16 зареєстрованих тут видів лише чотири знайдені на бур'янах, отже в цих рослинних угрупованнях переважають паразити культурних рослин. Відносно багато видів борошнисторосяних грибів виявлено також у широколистяних лісах. Найчастіше тут трапляються вже згадані Microsphaera alphioides Sawadaia

bicornis. Найрідше гриби порядку Erysiphales рееструвалися в степових угрупованнях та в фітоценозах крейдових відслонень. Найбільшу подібність видового складу мали борошнистосоросні гриби культурних і лучних фітоценозів. У різних типах рослинних угруповань знайдені *Erysiphe aquilegiae* DC., *E. heraclei*, *E. polygoni*, *E. trifolii*, *Golovinomyces depressus*, *G. sordidus*, *Sphaerotheca aphanis* і *S. fusca*.

Гончаренко В.

ВИДИ ПІДСЕКЦІЇ NIEMALES E.H.L.KRAUSE (RUBUS L., ROSACEAE JUSS.) У ФЛОРИ ЗАХОДУ УКРАЇНИ

290005, Україна, м. Львів. вул. Грушевського 4, Львівський державний університет імені Івана Франка, біологічний факультет, кафедра ботаніки

На території заходу України проходить східна межа Центрально-європейської флористичної провінції (Шеляг-Сосонко, Дідух, 1978). Вказана межа є природним історико-географічним рубежем поширення великої групи західно-, центральноевропейських видів. Серед них і більшість видів роду *Rubus*, які представлені у флорі заходу України і знаходяться тут на північній або північно-східній межі свого ареалу або суцільного поширення. Питання про видовий склад цього роду в цілому, як і підсекції *Niemales* зокрема, є складне, оскільки рід належить до числа поліморфних і складних в систематичному відношенні таксонів, і неоднозначно трактувалося різними дослідниками. Так, у "Определителе высших растений Украины" для цього регіону із цієї підсекції наводилися лише *R. discolor* Wh. et N., *R. candicans* Wh., *R. villicaulis* Koehler ex Wh. et N., *R. hirtus* Waldst. et Kit. (Мякушко, 1987). Але багатьма авторами як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі у загальному для заходу України наводилося 16 видів, які належать до підсекції *Niemales* (Гончаренко, 1998).

Унаслідок проведеної інвентаризації та критико-таксономічної ревізії, критичної обробки матеріалів багатьох гербаріїв (CHER, KW, LE, LW, LWS, UU) і особистих гербарних зборів нами встановлено, що підсекція *Niemales* у флорі заходу України представлена 14 видами: *R. ulmifolius* Schot (= *R. discolor* Wh. et N.), *R. bifrons* Vest, *R. praecox* Bertol., *R. montanus* Lib. ex Lej. (= *R. candicans* auct., non Wh. ex Reichb.), *R. grabowskii* Wh. ex Gunther et al. (= *R. thyrsoides* Wimm.), *R. gracilis* J. et C. Presl. (= *R. villicaulis* Koehler ex Wh. et N.), *R. canescens* DC. (= *R. tomentosus* Borkh.), *R. rudis* Wh., *R. tereticaulis* P.J. Muller, *R. schleicheri* Wh. ex Trattinnick (= *R. humifusus* Wh. et N.), *R. apricus* Wimm., *R. hirtus* Waldst. et Kit., *R. quentheri* Wh., *R. pedemontanus* Pinkw. (= *R. bellardi* Wh. et N., *R. hybridus* Vill., *R. glandulosus* Bellardi). Із складу флори вилучені *R. radula* Wh. (Фодор, 1974 за Mapritay, 1934), *R. macrophyllus* Wh. et N. (Фодор, 1974) і *R. pyramidalis* Kalt. (Kulesza, 1928) так, як нам не вдалося виявити ці види ні у гербарних колекціях, ні протягом польових досліджень. Отже, включення цих видів до списку флори України поки що є передчасним, але теоретично, виходячи із загальних ареалів, ці види можуть бути виявленими на території заходу України.